УДК 004.77

О. Оробчук
(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя)

МЕТОДИ ВИДОБУВАННЯ ЗНАНЬ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КОНТЕНТУ ОНТООРІЄНТОВАНОЇ СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ КИТАЙСЬКОЇ ОБРАЗНОЇ МЕДИЦИНИ

Відповідно до програми досліджень китайської образної медицини (КОМ) [1], існує необхідність адекватної наукової інтерпретації теорії та практики КОМ, а також розробка онтоорієнтованої системи електронного навчання КОМ (СЕН КОМ). Так як КОМ характеризується як слабо документована і слабоструктурована, то методи видобування знань будуть прямо впливати на подальшу структуризацію та формалізацію отриманих знань, а відповідно, і на якість проектування і розроблення онтології на основі цих знань та, відповідно, навчального контенту.

В ході створенні СЕН КОМ етап видобування знань є найскладнішим, так як даній сфері притаманні не експліцитні знання (явно задокументовані в різних формах), а переважно імпліцитні (приховані, пов'язані з індивідуальним практичним досвідом експерта КОМ) знання. Аналізуючи наявні комунікативні методи, робимо висновок, що *пасивні методи* (спостереження за реальним процесом з коментуванням ходу прийняття рішень експертом) не дають повної картини знань про КОМ. В інженерії знань використовують більш ефективні *активні методи* видобування знань – анкетування, інтерв'ю, вільний діалог, та їх комбінації. Саме ці методи дозволять найточніше вирішити задачі виокремлення і розуміння семантики тексту й виділення ключових понять для побудови таксономії КОМ і максимально сприятимуть формалізації знань і правильній побудові єдиної семантичної структури КОМ.

При застосуванні групових методів доцільно використовувати анкетування (шаблони опитувальників готують наперед (див. рис.). Зважаючи на складність предметної області, найефективнішою буде комбінація різних видів питань: відкритих (що вимагають вписування свого варіанту відповіді), закритих (вибір відповіді з запропонованих варіантів), з використанням шкали Лайкерта, а також ілюстрацій.

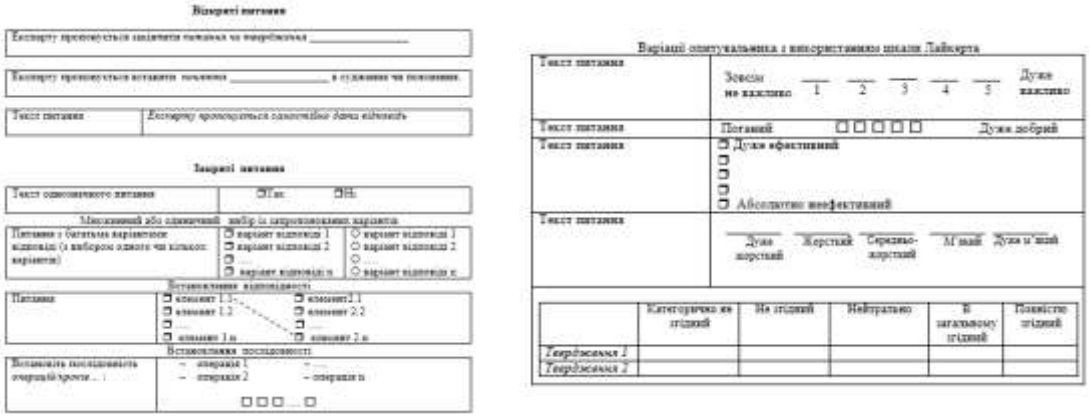

Після етапу видобування знань здійснюють їх концептуалізацію, формалізацію, створення прототипу онтології та формування контенту СЕН КОМ.

1. Международная программа научных исследований китайской имидж-медицины и Чжун Юань цигун на 2017-2023. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://kundawell.com/ru/mezhdunarodnaya-programma-nauchnykh-issledovanij-kitajskoj-imidzh-meditsiny-i-chzhun-yuan-tsigun-na-2017-2023-god, вільний (дата звернення: 15.11.2018).